

Ømann: Det drejer sig om udskydelse af en revision af en lovgivning, som er højst ufyldestgørende, og som regeringen snarest muligt burde tage op og ændre i skærpene retning. Vi synes derfor ikke, vi kan medvirke til, at revisionen udskydes til den i forslaget nævnte dato. På den anden side er der ikke noget, der hindrer os i selv at tage spørgsmålet op; det vil vi overveje, og derfor vil vi ikke ligefrem stemme imod.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 101 stemmer; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning angående folketingets ombudsmands beretning for året 1968.

(Første behandling af forslaget til folketingsbeslutning (nr. XV) findes i tidenden sp. 1097).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Forslaget til folketingsbeslutning
vedtoges enstemmigt med 108 stemmer.

Formanden: Der vil nu blive givet folketingets ombudsmand meddelelse om denne vedtagelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd.

(Lovforslaget (nr. 45) findes i tillæg A. sp. 993, fremsættelsen i tidenden sp. 652).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Orla Møller: Af forslagens fem punkter giver de tre ikke anledning til særlige kommentarer. Nr. 4 og 5 er kun følgevirkninger af de andre forslag, og nr. 1, der drejer sig om en forenkling af bestemmelserne om børns optagelse i og udmeldelse af folkekirken, finder jeg rigtig. De to resterende bestemmelser drejer sig om det såkaldte rådighedsbeløb og om ophævelse af nogle særlige regler for besættelse af visse præsteembeder.

Om det første skal jeg sige, at mit parti er positivt indstillet over for de her foreslåede bestemmelser. Vi finder det rigtigt, at maksimumsbeløbene igen får plads i loven, og at ministeren får mulighed for at ændre dem i overensstemmelse med prisudviklingen. Om denne ændring udelukkende skal knyttes til portoudviklingen, som ministeren foreslår i bemærkningerne til forslaget, må vi drøfte nærmere i udvalget.

Den i bemærkningerne antydede lempe- lige udvidelse af rammerne for rådighedsbeløbets anvendelse har vi intet særligt at indvende imod, selv om den nok vil give anledning til yderligere kritik af ministeriets administrative afgørelser. Da ministeren imidlertid finder det muligt at administrere bestemmelserne, må vi lade tiden afgøre, om det virkelig også er muligt. Jeg synes, det er værd at nævne, at rådighedsbeløbet ikke kan bruges til løsning af almindelige kulturelle, sociale og diakonale opgaver eller formål, hvortil tilskud vil kunne opnås andetstedsfra i medfør af bestående eller kommende tilskudsordninger, og der nævnes i den forbindelse direkte fritidsloven.

Om §§ 35-38 skal jeg sige, at vi er positivt indstillet over for en ophævelse af disse. De blev i sin tid indført for at give visse grupper af præster en mulighed for ansættelse i folkekirken efter arbejde på Færøerne, i Grønland og i udlandet samt for at åbne mulighed for forflyttelse af præster. Med den forhåndenværende præstemangel er det ikke vanskeligt at opnå forflyttelse eller ansættelse efter års fravær i udlandet. Bestemmelserne tjener derfor ikke noget formål for tiden og er kun til administrativt besvær. Derfor vil vi ikke modsætte os en ophævelse, så meget mere som de jo altid kan indføjes igen, om dette skulle blive nødvendigt.

[Orla Møller.]

Der er dog i den forbindelse et problem til uddybning i udvalget. Jeg kan ikke overskue virkningerne af, at man med en ophævelse af disse paragraffer samtidig gør nogle bestemmelser i den nys vedtagne tjenestemandsløve uden betydning. Gives der udvalget klarhed herover, er socialdemokratiet villigt til at medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Formanden: Jeg håber på mere ro både nær ved og fjernt fra talerstolen.

Vestergaard Poulsen: Lad mig om det foreliggende lovforslag straks sige, at jeg finder det naturligt og rimeligt med ændringen af § 5, hvorefter retten til at bestemme over mindreårige børns religiøse opdragelse overlades til den, som har forældremyndigheden over børnene. Derom vil der sikkert ikke kunne opstå større diskussion.

Om dette også vil kunne siges vedrørende ændringerne af § 13 omfattende menighedsrådenes såkaldte rådighedsbeløb, er et åbent spørgsmål. Jeg vil betragte forslaget her som et fremskridt i forhold til det i afvigte folketingsssamling fremsatte — som en forbedring. Denne forbedring består i, at de i forslaget nævnte beløb på henholdsvis 3.000 og 10.000 kr. kan forhøjes efter pristalsudviklingen med 1. april 1969 som udgangspunkt; men jeg er i øvrigt enig med den tidligere taler i, at det er et spørgsmål, om det skal være de i bemærkningerne nævnte forhold, der skal bevirke forhøjelsen, eller det skal være på en bredere basis. Vi kan så i udvalget diskutere, om de foreslåede beløbsrammer fremdeles er store nok.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at hovedparten af rådighedsbeløbene anvendes til udgivelse af kirkeblade rundt i sognene. Når denne anvendelse faktisk er generel, kunne man så ikke lige så godt løfte udgiften til kirkebladet ud af rådighedsbeløbene og lade denne udgift optræde som en bestemt konto på menighedsrådets budget, hvorefter rådighedsbeløbenes anvendelse kunne samles om de andre opgaver, som er nævnt i lovforslagets bemærkninger?

Af disse andre områder hæfter jeg mig særligt ved bemærkningernes omtale af,

at der kan ydes støtte til præsternes virksomhed blandt unge og gamle i sognet, forældre til dåbsbørn, vordende ægtepar, konfirmandforældre m. fl. På hvilken måde har ministeren tænkt sig at praktisere denne støtte? Er det blot udgiften til lokale, til avertering og eventuelt til dækning af en fremmed talers rejseudgifter, eller kan også andre udgifter komme ind herunder og blive dækket på denne måde?

Hele spørgsmålet om menighedsrådenes stilling har jo i den senere tid været meget diskuteret; for mig har det aldrig været særlig tiltrækkende at blive medlem af et menighedsråd; dels har andre opgaver beslaglagt min tid, dels ville jeg finde, at et menighedsråd har alt for lidt frihed til at disponere blot nogenlunde selvstændigt. Derfor ville det være utilfredsstillende for mig at sidde i et sådant råd. Kunne man ikke forsøgsvis prøve at lade menighedsrådene bestemme noget mere selv, hvis et råd f. eks. er helt enig om en bevilling på tværs af alle de skel, som trods alt findes i et menighedsråd? Jeg tænker her f. eks. på et aktuelt forhold, nemlig det fra Herning, hvor man havde anvendt 3.000 kr. af rådighedsbeløbet som tilskud til aflønning af en kvindelig sognemedhjælper. I en tid med præstemangel vil den rigtige person kunne betyde meget som aflastning for præsternes arbejde med sygebesøg o. lign. I Herning var der desuden det specielle forhold, at af rådets 15 medlemmer var der ikke ét, som indtog en anden stilling; alle var enige om, at det kunne være rimeligt at bevilge dette beløb. Nu ved vi, at som loven har været praktiseret hidtil, ligger det uden for mulighederne at kunne bevilge et sådant beløb, men jeg vil gerne spørge ministeren, om der ikke kunne være grund til at overveje, hvorvidt det kan være rigtigt at opretholde så strenge bestemmelser, når et råd er fuldstændig enig. Det er min overbevisning, at det ville skabe mere interesse for menighedsrådenes arbejde, hvis flere beføjelser blev henlagt til rådene og de fik mere selvstændighed.

Med hensyn til ophævelsen af de paragraffer, som vedrører besættelse af visse præsteembeder, kan jeg helt ud tilslutte mig forslaget. I en tid med udpræget præstemangel er disse midlertidige bestemmelser næppe længere nødvendige.

[Vestergaard Poulsen.]

Jeg kan i øvrigt tilsige det konservative folkepartis medvirken til en saglig udvalgsbehandling af forslaget.

Evan Jensen: Ude omkring i menighedsråds kredse er der ønske om at få udvidede beføjelser. Ikke mindst har der været en omfattende diskussion om det såkaldte rådighedsbeløb, dets størrelse, og hvad det kan anvendes til.

I sidste folketingssamling fremsatte kirkeministeren et forslag, som vi også behandlede i et udvalg, men som vi ikke nåede at blive færdige med, og nu er forslaget fremsat igen i en lidt ændret skikkelse. Jeg skal ikke gentage de principielle bemærkninger, som jeg fremsatte i sidste folketingssamling om rådighedsbeløbene, men skal udtrykke min tilfredshed med, at beløbene nu igen er blevet indføjet i lovforslaget. Rådighedsbeløbet er sat til 3.000 kr. med mulighed for, hvor forholdene taler derfor, at forhøjes indtil 10.000 kr.

Det siges, at rådighedsbeløbet skal bruges til fremme af det kirkelige liv. Hidtil har det været sådan, at man har brugt pengene til befordring af ældre til gudstjeneste, til indkaldelse af talere i kirken, til kirkeblade og publikationer, bibler og visse andre ting. Der har været udtrykt ønske om, at anvendelsesområdet kunne blive udvidet. En kommission har arbejdet med spørgsmålet og afgivet betænkning, og så vidt jeg kan se, følger det forslag, som kirkeministeren nu har fremsat, i det store og hele den tankegang, som kommissionen gav udtryk for.

Man drøftede bl. a. i kommissionen, om man ikke skulle give menighedsrådene fuld frihed med hensyn til at afgøre, hvad man ville anvende rådighedsbeløbet til, altså fuld frihed til at fastsætte, hvad de forstår ved en kirkelig opgave. Fra kommissionens side ville man ikke anbefale, at man gik så vidt. Efter det foreliggende forslag, kan der af rådighedsbeløbet ydes støtte, som det hedder, til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen. Jeg mener, at denne affattelse åbner gode muligheder for menighedsrådene til at disponere. Det må være områder af almindelig interesse for menigheden, som rådighedsbeløbene skal anvendes til; jeg

mener ikke, at disse rådighedsbeløb f. eks. kan anvendes til at tjene enkelte kirkelige gruppers interesser. Heller ikke det frivillige kirkelige arbejde må kunne falde ind under rådighedsbeløbet. Det må være naturligt, at det frivillige kirkelige arbejde finansieres igennem indsamling af midler. Endelig har vi da også en udmærket fritidslovgivning, hvorefter en række kulturelle arrangementer kan gennemføres, og det er muligt, at man i menighedsrådene kunne anvende fritidsloven i større omfang, end man gør i dag.

Kirkeministeren skal altså fastsætte regler for, til hvilke formål rådighedsbeløbet kan anvendes, og det synes jeg er udmærket. Endelig er det tilføjet, at kirkeministeren skal følge prisudviklingen og kan ændre maksimumsbeløbet i takt med denne. Også det synes jeg er tilfredsstillende. I særlig stærkt voksende bysamfund kan maksimumsbeløbet forhøjes. Der tænkes, står der i bemærkningerne, særlig på udgifter til etablering og drift af kirkesale, hvor man endnu ikke har fået en kirkebygning, men der kan vel også i den forbindelse tænkes på andre ting.

Jeg vil altså gerne anbefale forslaget, og vi kan jo så se nærmere på enkeltheder i udvalget.

I mange menighedsråd udføres der et betydningsfuldt og værdifuldt arbejde, og derfor er det rimeligt, at vi ajourfører den kirkelige lovgivning, som gælder for menighedsrådene, således at de får gode muligheder at virke og arbejde under.

Ændringen af § 5, stk. 4, vil jeg også anbefale, og endvidere vil jeg anbefale nr. 3, 4 og 5 i lovforslaget. Der er af tidligere ordførere redegjort for, hvad de bestemmelser, vi har i øjeblikket, går ud på, nemlig at give præster, der har virket i udlandet, og præster, der er blevet ældre, mulighed for at flytte til et andet embede. Nu foreslår kirkeministeren disse bestemmelser ophævet, og det mener jeg er velbegrundet. Vi har i øjeblikket en betydelig præstemangel, og vi må formode, at den ikke vil blive mindre i de kommende år. De gældende bestemmelser er en indskrænkning i menighedsrådenes bestemmelsesret, og da der altså ikke er nogen særlig begrundelse for at have dem i øjeblikket, hilser jeg med tilfredshed, at de bliver ophævet. Skulle vi mod forventning komme i den situation,

[Evan Jensen.]

at det igen kan blive vanskeligt for disse særlige kategorier af præster at få embede, kan man jo altid tage loven op til revision igen.

Samuelson: Det radikale venstre kan tilslutte sig, at ægtefolk af forskellig trosretning ikke længere skal afgive erklæring om, i hvilken tro eventuelle børn skal opdrages.

Vi kan ligeledes tilslutte os, at man nu lader de særlige regler om besættelse af hvert femte embede ophæve, da de også efter vor opfattelse er helt overflødige.

Men så skal vi atter en gang til at diskutere menighedsrådenes rådighedsbeløb. Det kan egentlig forekomme forbløffende, at beløb af den her skitserede størrelse har kunnet give anledning til så megen diskussion i kirkelige kredse og skabe så mange problemer for kirkeministeriets administration. Men det skyldes, at der ligger meget mere i det end det økonomiske. Der ligger nemlig også spørgsmålet om, hvad der forstås ved folkekirke, og hvad der er menighedsrådenes opgave.

Fra kirkeligt aktivistisk hold køres der i disse måneder en meget hård propaganda om den udemokratiske folkekirke med et magthaverisk kirkeministerium, der ikke vil lade de stakkels menighedsråd få lov til at gøre en indsats. Når man siger sådan, er det, fordi man har en helt anden opfattelse af folkekirke og menighedsråd, end jeg mener er den rigtige. Man taler om en stivnet kirke i statens kvælende favntag, og man kræver demokrati, så man kan komme bort fra de tilstande, hvor menighedsrådenes aktivitetstrang lammes af statslige overgreb og et menighedsrådsmedlem blot er en sølle marionet, hvis bevægelser styres af embedsmændene i ministeriet.

Der er flere ændringer i den kirkelige struktur, som man må håbe vil komme; men når aktivisterne kræver uindskrænket myndighed over rådighedsbeløbet, skyldes det nok, at de anser det at være medlem af et menighedsråd for en kristelig funktion. Men det at være menighedsrådsmedlem er og bliver nu engang en borgerlig, verdslig funktion. Ligesom sogne- og byråd skal sørge for inden for den demokratiske kommunale lovgivnings rammer at skabe de kår, der danner de bedste rammer for men-

neskers udfoldelse og trivsel, således skal menighedsrådet på det lokale plan, men inden for den demokratiske kirkelige lovgivning, skabe den verdslige ramme omkring kirken. Hvis et menighedsråd misforstår sin opgave og vil være mere end ramme, vil til selv at være kirke, må der nødvendigvis komme utilfredshed med de givne kår, men så er det ikke i kårene, men hos menighedsrådet, fejlen ligger; så er det ikke menighedsrådet, der lider under udemokratiske forhold, men tværtimod menighedsrådet, der egenmægtigt sætter sig ud over demokratiet ved at ville påtage sig en rolle, det ikke er kaldet til.

Derfor er vi tilfreds med, at der i bemærkningerne står, at rådighedsbeløbet ikke kan bruges til fremme af enkelte kirkelige retningers interesser, at man ikke kan løse alment kulturelle opgaver via rådighedsbeløbet, og at sociale og diakonale opgaver heller ikke kan løses over rådighedsbeløbet, men må henvises til støtte fra anden lovgivning.

Med bemærkningerne til lovforslaget er det fastslået, hvad der er officielt kirkeligt arbejde, og hvad der er frivilligt. Det er denne grænse, der ikke må nedbrydes, for hvis det sker, ophører folkekirken med at eksistere og bliver en missionerende frikirke. Derfor må vi anbefale et grundigt udvalgsarbejde for at trække grænserne om muligt endnu skarpere op, så vi kan undgå de evindelige sager og måske også nå frem til at decentralisere og lade klagerne afgøre på provstiudvalgs- og stiftsøvrighedsniveau, med andre ord få dem væk fra kirkeministeriets administration.

Må jeg så sluttelig sige, at jeg er ganske enig med hr. Vestergaard Poulsen i hans vurdering af affæren fra Sct. Johannes sogn i Herning. Vi har en lov om, hvad rådighedsbeløbene må anvendes til; så kan et menighedsråd være ganske enig og med samtlige stemmer vedtage, at det vil bryde loven, men det er og bliver urimeligt, at det to år i træk bryder loven og så vil stille sig op som martyrer bagefter.

Morten Lange: Det foreliggende lovforslag er en sammenvævning af en lang række forskellige sager. At fjerne de særlige muligheder for at få ansat visse grupper af præster synes i disse præstemangeltider at være

[Morten Lango.]

en rimelig reform, og den skal jeg ikke have nogen bemærkninger til.

Hvad angår spørgsmålet om rådighedsbeløbet, er jeg ganske enig med den radikale ordfører i hans betragtninger om menighedsrådets virkelige plads. Jeg synes, det ville være overordentlig tragisk for den danske folkekirke, hvis vi fik små forsamlinger, som prøvede på at tiltage sig en eller anden form for nøglemagt rundt omkring i menighedsrådene. Jeg tror, det er meget vigtigt, at man meget skarpt afgrænser de formål, hvortil de pågældende rådighedsbeløb kan anvendes. At de skal følge prisudviklingen, kan jeg leve med.

Men der er et andet punkt i lovforslaget, som jeg faktisk mener kirkeministeren bliver nødt til at overveje. Det fremgår, så vidt jeg forstår, at unge mennesker mellem 15 og 18 år skal have deres forældres tilslutning, hvis de ønsker at udtræde af folkekirken. Dette må være forkert. Set fra et kirkeligt synspunkt — og det er formodentlig det eneste, som kan være relevant i denne forbindelse — har vi en dåb, hvor forældrene tager ansvaret, og derefter har vi en konfirmationshandling, som er en delegering af ansvaret fra dåben til det pågældende unge menneske. Er der nogen som helst mening i at holde en konfirmation, ja, så er myndigheden i disse anliggender dermed delegeret. At blande verdslige myndighedsbegreber ind i sagen er efter min opfattelse simpelt hen fuldstændig uden nogen rimelighed, og jeg kan ikke se bedre, end at den pågældende lovbestemmelse, hvis den skal fastholdes, egentlig nødvendiggør, at forældrene tager et medansvar for konfirmationen, så det altså i realiteten overhovedet ingen konfirmation er.

Jeg nævner denne detalje, fordi jeg sætter pris på logik i spørgsmål om myndighedsalder, og da det kirkelige samfund altid har haft sin egen meget velpræciserede myndighedsalder, synes jeg, det ville være en skøn ting, om man i den kirkelige lovgivning kunne følge sin egen indre logik og lade være med at blande ting ind, som i denne forbindelse er fuldstændig irrelevante.

Kirkeministeren (Arne Fog Pedersen): Det lovforslag, som her er til første behandling, indeholder, som det har været nævnt

af ordførerne, tre forslag til ændring af loven om menighedsråd.

Det første er det, som hr. Morten Lange var inde på nu til sidst, en ændring af § 5, stk. 4, hvorved indehaveren af forældremyndigheden i ægteskaber, hvor ægtefællerne har forskellig trosretning, men altså kun i sådanne tilfælde, får den fulde bestemmelse over børnenes religiøse opdragelse. Jeg vil gerne sige, at det i øvrigt er en konsekvens af revisionen af ægteskabsloven, så det er altså noget, vi bør tage fat på. Vi har opereret med så at sige tre kategorier i aldersmæssig henseende: børnene indtil 15 år, hvor vi mente, det måtte være forældremyndigheden, der måtte være det afgørende, de unge fra 15 til 18 år, hvor børnene naturligt måtte være medbestemmende, og endelig de unge over 18 år, hvor der ingen problemer er; så er de personlig myndige. Nu bliver det meget få tilfælde, ændringen her kommer til at dreje sig om, for det er altså kun noget, der er aktuelt i ægteskaber, hvor de to ægtefæller tilhører hver sit trossamfund. Men hvis man ønsker at rykke aldersgrænsen ned f. eks. til konfirmationsalderen eller helt ændre forslaget på det punkt, er jeg da forhandlingsvillig og vil gerne drøfte det i udvalget efter de bemærkninger, der er fremsat her af hr. Morten Lange.

Jeg tror i øvrigt ikke, der er grund til at knytte yderligere bemærkninger til dette spørgsmål. Ordførerne var jo positivt indstillet over for ændringerne.

Det andet, som foreslås, er en ophævelse af paragrafferne 35-38 i menighedsrådsloven, hvorved begrænsningerne af ansøgerkredsen til visse præsteembeder falder bort, så menighedsrådene altså får deres fulde indstillingsret tilbagegivet. Bestemmelserne i disse paragraffer er på grund af præstemangelen ganske uden betydning, og deres bortfald vil unægtelig lette ministeriets administration i betydelig grad. Det er rigtigt, som hr. Orla Møller nævned, at hvis det bliver aktuelt at anvende dem på ny, så kan de jo genindføres. Men der er ingen grund til at køre med bestemmelser, som tiden for øjeblikket, jeg kan næsten sige desværre, helt er løbet fra. Jeg tror ikke, der er grund til at knytte yderligere bemærkninger til denne sag.

Men så er der det tredje og sidste, som

[Kirkeministeren.]

drejer sig om menighedsrådslovens § 13, stk. 2, og som er en genfremsættelse af et i i sidste folketingssamling behandlet forslag til en ændring af bestemmelserne her. Det er rigtigt, som det er blevet nævnt — jeg tror, det var af hr. Samuelsen — at det er øjensynlig en meget kontroversiel affære. Det er ikke, fordi beløbenes størrelse kan give anledning til det, der er så at sige ingen penge i denne bestemmelse, men den giver anledning til, som det rigtigt blev fremført, en række principielle overvejelser.

Hr. Orla Møller fremførte, at det nok vil give anledning til en del kritik af ministeriets administration, og det må jeg desværre sikkert give ordføreren ret i; det vil det. Ordføreren har sikkert selv mærket det tidligere på sin egen krop. Nu er det jo tanken, at vi i så vid udstrækning som muligt vil lade spørgsmålene afgøre ved provstiudvalg og stiftsøvrigheder, men det kan jo ikke undgås, hvis særlige principielle problemer eller kontroversielle sager opstår, at de havner i ministeriet til sidst — det gælder for så vidt i alle administrationsgrene.

Jeg har lige en bemærkning til hr. Vestergaard Poulsen, som nævnedes kirkebladene og rejste spørgsmålet, om ikke udgiften hertil kunne tages ud af rådighedssummen og opføres som et særligt punkt i budgettet. Jeg må tilstå, det er en tanke, der også lejlighedsvis har strejft min hjerne. Jeg er tvivlende over for, om den er gennemførlig, men hvis der skaffes lovhjemmel for det, kan det selvfølgelig ske. Det er en af de ting, man også kan drøfte i udvalget, selv om jeg må sige, at det i givet fald, hvis man drøfter det, vil ligge uden for, hvad der naturligt har med rådighedsbeløbet at gøre, hvis man altså vil flytte det væk fra rådighedssummens ressort og ud i budgetområdet.

Hr. Vestergaard Poulsen fremførte som eksempel på de snævre rammer for menighedsrådets dispositionsret en sag, der har været i Herning ved Sct. Johannes menighedsråd, hvor man inden for rådighedsbeløbet har aflønnet en diakonisse. Selv om

jeg har al mulig sympati for diakonien og for diakonissernes store og meget fortjenstfulde arbejde, så nytter det ikke noget at aflønne en sådan medhjælper på en måde, som der ikke er lovhjemmel for. Der er ikke nogen lovhjemmel for, at man kan bruge rådighedssummerne til at aflønne medhjælperne i det frivillige kirkelige arbejde. Jeg må også bede hr. Vestergaard Poulsen lige betænke konsekvenserne af det, hvis man ville åbne udvej derfor. Det ville betyde, at en lang række kirkelige organisationer i landet eventuelt kunne få deres medarbejderstab helt eller delvis lønnet af offentlige midler, ligningsmidler, som jo rådighedsbeløbene stammer fra. Jeg ved, at i sin tid har denne sag været drøftet også i strukturkommissionen, hvor man afstod fra at gå så vidt i ønskerne. Jeg vil være tvivlende over for, at det vil være praktikabelt. Om den aktuelle sag i Herning må jeg bemærke, at det pågældende menighedsråd to gange blev gjort opmærksom på det ulovlige, men alligevel fremturede, og vi er jo nødt til fra kirkeministeriets side naturligtvis at administrere efter gældende lov. Hvis dette høje ting ønsker at give en anden lov på det pågældende område, så vil vi selvfølgelig administrere derefter.

Jeg har ikke mange bemærkninger til de sidste ordførere. Hr. Evan Jensen fremhævede med rette, hvordan der ligger en udvidelse af anvendelsesområdet i formuleringen; i stedet for „stedlige kirkelige formål“ står der nu „til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen“, og det er for så vidt også en ajourføring i pagt med kommunalstrukturen, at denne formulering er anvendt.

Hr. Samuelsen gav en forklaring på, hvorfor dette spørgsmål er så ømtåligt. Det er rigtigt, at det skyldes ikke selve beløbenes størrelse, men bagved ligger til syvende og sidst en debat om, hvad en kirke er, og hvordan et menighedsråds funktion må forstås, og det er nok dette, der er anledning til, at hele det spørgsmål er så kontroversielt og så ømtåligt. Jeg

[Kirkeministerens.]

skal ved denne lejlighed afholde mig fra yderligere bemærkninger derom.

Jeg vil sige ordførerne tak for en velvillig modtagelse af forslaget og håbe på en frugtbar udvalgsbehandling.

Orla Møller: Spørgsmålet om de 15—18-åriges udmeldelse af folkekirken gav hr. Morten Lange anledning til nogle bemærkninger om konfirmationen, som jeg ikke synes skal stå uimodsigt. Der var som sædvanlig intet i vejen med hr. Morten Langes logik, men udgangspunktet var forkert, og så bliver resultatet naturligvis også forkert. Det er nemlig ikke rigtigt, at konfirmationen er en delegering — jeg tror, det blev sagt sådan af hr. Morten Lange — af ansvaret fra forældrene til børnene. Det er tresindstyve år siden, vi her i landet fik en ny konfirmationsforordning, hvorefter man gav mulighed for, at konfirmationen ikke som i tidligere årtier og århundreder skulle være denne delegering af ansvaret fra forældrene til børnene, og det er efter min opfattelse i meget få tilfælde, man praktiserer en sådan form for konfirmation som den, hr. Morten Lange brugte som udgangspunkt for sine bemærkninger om de 15—18-årige. Derfor tror jeg altså, at resultatet blev helt forkert. Jeg håber ikke, at dette bliver opfattet hverken som en pegepind eller som en tale ex cathedra.

Vestergaard Poulsen: Det er lige for at bortrydde en misforståelse. Der var ikke i mit indlæg nogen kritik af kirkeministeriets afgørelse vedrørende spørgsmålet fra Herning, hvor et menighedsråd ud af rådighedsbeløbet havde brugt 3.000 kr. til hjælp til aflønning af en sognemedhjælper. Men der var i mit indlæg et spørgsmål om, hvorvidt det kunne være rimeligt, hvor der i et menighedsråd er fuldstændig enighed. Jeg nævnte, at i Herning var der 15 medlemmer i det menighedsråd, som alle ønskede at yde denne støtte. Selvfølgelig må et menighedsråd ikke gå uden for lovens rammer, det kunne aldrig falde mig ind at forsvare det, men jeg ville blot pege på, om ikke man forsøgsvis kunne nå frem til, hvor der er enstemmighed i et råd, at give det nok så vide beføjelser.

Morten Lange: Jeg er hr. Orla Møller meget taknemlig for, at han bidrager til min opdragelse, hvad angår de kirkepolitiske problemer; det er så spændende et lovgivningsområde, at jeg er meget tilfreds med at få flere oplysninger. Men jeg må dog sige, at uanset hvor meget eller hvor lidt man lægger i konfirmationen, så må man dog i hvert fald lægge så megen selvstændig akt fra de 14—15-åriges side deri, at den må være en rimelig basis for fastsættelse af, skal vi sige den kirkelige myndighedsalder. Det er muligt, at min definition af konfirmationen var lidt for bombastisk, og godt, så formilder vi den, men jeg synes stadig væk, den holder som et rimeligt udgangspunkt for, hvornår man selv kan disponere.

Jeg tror, der er en lille smule mere i det, end det skulle lyde til. Nu drejer dette sig jo om en meget begrænset del af befolkningen, men hvis vi projicerer det ud på samtlige 15—18-årige, så vil jeg tro, der er en hel del skolesøgende, gymnasieelever osv., som netop på disse punkter har ret stærke synspunkter, og som måske aldeles ikke er enige med deres forældre, og jeg synes, det er fuldstændig rimeligt, at de skal have lov at foretage en sådan udmeldelse uden at gå hjem og spørge. Det er dog en sag, som kan repareres, hvis de skulle fortryde. Og vi har vel noget, der minder om en definition af en kirkelig myndighedsalder, tilbage i konfirmationen trods alt, selv om jeg alstå har forstået, det skal være lidt mindre massivt, end jeg oprindeligt havde tænkt mig.

Kirkeministerens (Arne Fog Pedersen):

Jeg bliver nødt til lige at sige til hr. Vestergaard Poulsen, at jeg opfattede det heller ikke som nogen kritik. Det gør ikke noget stærkt indtryk på mig, at et menighedsråd bliver fuldstændig enigt; det er ofte ikke så svært at opnå enighed, når det drejer sig om at disponere over offentlige midler. Jeg tror, det vil være alt for vidtgående, hvis man giver mulighed for at lønne den frivillige kirkelige arbejdskraft af offentlige ligningsmidler, som rådighedsbeløbene jo er; jeg tror, det vil være ganske uoverskueligt. Men det er i øvrigt op til udvalget og til dette høje ting at fastsætte sådanne

[Kirkeministeren.]

bestemmelser, hvis der kan skaffes politisk rygdækning derfor, hvad jeg nu vil være tvivlende over for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til ålegårdsovernævnet (i stedet for gårdejer Jørgen Nielsen).

(Jfr. tidenden sp. 665).

Valgt blev: den hidtidige stedfortræder, gårdejer *Marius Kyed*, Hesselballe, og som ny stedfortræder amsrådsmedlem, gårdejer *Rasmus Andersen*, Ringe.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen. I skrivelse af 13. d.m. meddeler overassistent *Niels Henrik Gydemark*, at han er villig til at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af den medlem af folketinget *Lindegård Rasmussen* tilståede orlov.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 18. november kl. 13.30 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Chr. Madsen.*
- 2) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Chr. Madsen.*
- 3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks forvaltningshøjskole.

- 4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Forhøjelse af dagpenge m. v.) [af Erling Dinesen m. fl.].

- 5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Forhøjelse af dagpenge-satser m. v.) [af Krog Hansen m. fl.].

- 6) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11.42.

24. møde.

Tirsdag den 18. november kl. 13.30.

Formanden: I skrivelse af 14. d. m. meddeler landpostbud *Johs. Andersen*, at han er villig til at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af den medlem af folketinget *Stinus* tilståede orlov.

Efter at der er meddelt medlem af folketinget *Lindegård Rasmussen* orlov, har vedkommende gruppe i hans sted udpeget *Bilgrav-Nielsen* til at indtræde i finansudvalget. Den pågældende er herefter valgt.

Medlem af folketinget Skovmand har meddelt mig, at han ønsker til udenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren søge at forhindre Christiani & Nielsens medvirken ved byggeriet af en u-bådsbase i Simonstown i Sydafrika?“

Medlem af folketinget Kaj Andresen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren foranledige, at det udvalg, der overvejer linjeføring af hoved-